



Eduskunnan sosiaali-
ja terveysvaliokunta

Viite

Asia

HE 96/2015 vp; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia (529/1977; *kehitysvammalaki*). Esityksen mukaan kehitysvammalakiin tehtäisiin muutokset, joita vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen (*vammaisyleissopimus*) ratifiointi edellyttää (mm. johdanto, s. 4). Esityksen tavoitteena on ensisijaisesti mahdollistaa kehitysvammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden ja itsenäisen suoriutumisen täysimääräinen toteutuminen. Esityksen toisena tavoitteena on säätää rajoitustoimenpiteistä perusoikeusjärjestelmän edellyttämällä tavalla. Mainituissa tarkoituksissa kehitysvammalakiin tehtävät muutokset varmistavat esityksen mukaan sen, että laki täyttää vammaisyleissopimuksen vaatimukset (tavoitteet, s. 52).

Ulkoasiainministeriö on ollut mukana epävirallisessa työryhmässä, joka tutki vammaisyleissopimuksen 14 artiklan ratifiointiin edellytysten täyttämiseksi laadittavan kansallisen lainsäädännön valmistelua. Ministeriö on tuonut esiin näkemyksiään ratifiointiin edellytyksistä toimivaltansa osalta mainitussa yhteydessä. Ulkoasiainministeriö on myös antanut lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta.

Ulkoasiainministeriö on pitänyt tärkeänä, että edellä mainitut muutokset kehitysvammalakiin hyväksytään ja saatetaan voimaan ensi tilassa, jotta vammaisyleissopimus ja sen valinnainen pöytäkirja voidaan eduskunnan 3. maaliskuuta 2015 tekemän päätöksen (EV 325/2014 vp) mukaisesti ratifioida ja saattaa voimaan kansallisesti. Samalla ulkoasiainministeriö on todennut, että tarkasteltaessa vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuteen puuttumista koskevaa lainsäädäntöä yleissopimuksen 14 artiklan edellyttämällä tavalla, koko yleissopimuksen soveltamisalalla on merkitystä. Ulkoasiainministeriö on kiinnittänyt erityistä huomiota lainsäädännön myöhemmän kehittämisen osalta nyt käsillä olevassa esityksessäkin todettuun (muun muassa johdanto, s. 5, ja toteuttamisvaihtoehdot, s. 52).

Ulkoasiainministeriö toteaa tämän lisäksi, että se pitää merkittävänä esityksen ensisijaista tavoitetta mahdollistaa kehitysvammaisen henkilön it-

semäämisoikeuden ja itsenäisen suoristumisen täysimääräinen toteutuminen. Vammaisten henkilöiden yksilöllisen itsemäämisoikeuden kunnioittaminen on yksi vammaisyleissopimuksen 3 artiklan yleisistä periaatteista.

Vammaisyleissopimuksen ratifiointista

Kuten esityksessä on todettu (kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö, s. 42-23), on eduskunta jo hyväksynyt vammaisyleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan 3.3.2015 ja tasavallan presidentti päättänyt niiden ratifiointista 10.4.2015.

Eduskunta hyväksyi myös lausuman, jossa se edellytti ennen yleissopimuksen ratifiointin loppuun saattamista varmistettavan, että sopimuksen 14 artiklan ratifiointin edellytykset täyttyvät kansallisessa lainsäädännössä. Ulkoasiainministeriö katsoo tämän käytännössä merkitsevän sitä, että Suomi voi kansainvälisesti sitoutua yleissopimukseen tallettamalla ratifiointiskirjansa YK:n pääsihteerin huostaan vasta kun vammaisten henkilöiden itsemäämisoikeudesta on asianmukaisesti lailla säädetty. Tarkoitus onkin, että Suomi tallettaa ratifiointiskirjansa nyt käsillä olevan esityksen sisältämän lain tultua hyväksyttyä ja vahvistettua. Yleissopimus tulee sen 45 artiklan mukaan Suomen osalta voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun Suomi on tallettanut ratifiointiskirjansa.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää erityisesti lain voimaantuloajankohdan osalta huomiota sosiaali- ja terveysministeriön 29.1.2016 päivätyssä vastineessa yleissopimuksen ratifiointin osalta todettuun. Yleissopimuksen 40 artiklassa tarkoitetun yleissopimuksen sopimuspuolten kokouksen 9. istunto järjestetään 14.–16.6.2016. Yleissopimuksen hyväksymisestä YK:n yleiskokouksessa joulukuussa 2006 tulee tänä vuonna kuluneeksi 10 vuotta, ja sen juhlistaminen tulee olemaan yksi sopimuspuolten kokouksen istunnon teemoista. Istunnossa myös muun muassa valitaan vammaisten henkilöiden oikeuksien komiteaan uusia jäseniä. Jäsenten valintaan voivat osallistua yleissopimuksen sopimuspuolet. Yleissopimus ja sen valinnainen pöytäkirja ovat tulleet kansainvälisesti voimaan 3.5.2008. Yleissopimuksella on tällä hetkellä 162 ja pöytäkirjalla 88 sopimuspuolta. EU-maista Alankomaat, Irlanti ja Suomi eivät ole ratifioineet yleissopimusta. EU on yleissopimuksen osapuoli.

Henkilön vapaus ja turvallisuus

Vapauden menetyksen peruste

Esityksen mukaan tahdonvastaista erityshuoltoa koskeva 32 §:n 1 momentin säännös on nykyisessä muodossaan vastoin vammaisyleissopimuksen vapautta ja turvallisuutta koskevaa 14 artiklaa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kyseistä säännöstä siten, että vammaisuus sinänsä ei enää olisi peruste ryhtyä säännöksessä tarkoitettuun erityshuoltoon.

Niin ikään voimassa olevan lain pakon käyttöä koskeva 42 §:n säännös on esityksen mukaan yleispiirteisyydessään vastoin vammaisyleissopimuksen määräyksiä ja perusoikeuksien rajoittamiselle asetettavia täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Säännös ehdotetaan korvattavaksi sellaisin perusoikeuksien rajoitusedellytykset täyttävin säännöksin, jotka ovat sopuinnussa vammaisyleissopimuksen kanssa. Ulkoasiainministeriön näkemyksen mukaan tältä osin on vammaisyleissopimuksen ratifiointin ja

muiden Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten asettamien vaatimusten kannalta tarkasteltava koko 3 a luvun sääntelyä rajoitus-toimenpiteiden oikeutuksen arvioimiseksi.

Henkilön vapaudesta ja turvallisuudesta määrätään useissa Suomea sitovissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Vammaisyleissopimuksen ja muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten määräyksiä on esityksessä selostettu jossain määrin, osin laajastikin.

Ehdotettu lainsäädäntö voi tulla arvioitavaksi myös muidenkin kuin henkilön vapautta ja turvallisuutta koskevien määräysten valossa, mikä on myös huomioitu esityksessä. Esimerkiksi yhdenvertaisuutta lain edessä koskeva vammaisyleissopimuksen 12 artikla ja itsenäistä elämistä ja osallisuutta yhteisössä koskeva 19 artikla ovat asiassa merkityksellisiä. Vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova vammaisten henkilöiden oikeuksien komitea on käsitellyt 14 artiklan yhteyttä muihin yleissopimuksen artikloihin jäljempänä tarkemmin selostetussa ohjeessaan vuodelta 2015.

Ulkoasiainministeriö toteaa lähinnä vammaisyleissopimuksen ja sen 14 artiklan osalta seuraavaa.

Vammaisyleissopimuksen 14 artiklan (henkilön vapaus ja turvallisuus) mukaan

- 1. Sopimuspuolet varmistavat, että vammaiset henkilöt yhdenvertaisesti muiden kanssa:*
 - a) nauttivat oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen ja turvallisuuteen;*
 - b) eivät joudu laittoman tai mielivaltaisen vapaudenriiston kohteeksi, mahdollinen vapaudenriisto tapahtuu lain mukaisesti, eikä vammaisuuden olemassaolo missään tapauksessa oikeuta vapaudenriistoon.*
- 2. Sopimuspuolet varmistavat, että jos vammaisilta henkilöiltä riistetaan heidän vapautensa jollakin menettelyllä, heillä on yhdenvertaisesti muiden kanssa oikeus ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisiin takeisiin ja että heitä kohdellaan tämän yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti, muun muassa tekemällä kohtuullisia mukautuksia.*

Artikla kieltää ehdottomasti vapaudenmenetyksen vammaisuuden perusteella. Vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova vammaisten henkilöiden oikeuksien komitea on korostanut tämän kiellon ehdottomuutta syyskuussa 2015 hyväksymässään 14 artiklaa koskevassa ohjeessaan (*Guidelines on article 14 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, The right to liberty and security of persons with disabilities*). Yleissopimuksen 14 artikla ei komitean mukaan salli tästä mitään poikkeuksia. Komitea toteaa erityisesti, että sellainen lainsäädäntö, joka sallii vapaudenmenetyksen vammaisuuden perusteella, vaikka vapaudenmenetykselle onkin muita syitä, mukaan lukien vaara itselle tai toisille, ei ole komitean mukaan yleissopimuksen 14 artiklan mukainen.

Komitea viittaa ohjeessaan erityisesti laatimaansa yleissopimuksen 12 artiklaa koskevaan yleiskommenttiin nro 1 (CRPD/C/GC/1) korostaessaan vammaisen henkilön suostumuksen merkitystä. Komitea korostaa tässä yhteydessä myös vammaisen henkilön itsemääräämisoikeutta, johon kuuluu oikeus tehdä omat valintansa (yleissopimuksen 3 artikla).

Kuten esityksestä ilmenee (s. 53), myös YK:n ihmisoikeusvaltuutettu on esittänyt näkemyksiään 14 artiklan sisällöstä (*Thematic Study by the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on enhancing awareness and understanding of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities*; A/HRC/10/48). Ulkoasiainministeriö kiinnittää tältä osin erityistä huomiota siihen, että ihmisoikeusvaltuutetun mukaan tämän oikeuden rajoittamisen oikeudellista perustetta ei saa kytkeä vammaisuuteen. Rajoitusperusteen tulee olla määritelty neutraalilla tavalla siten, että se soveltuu kaikkiin henkilöihin yhdenvertaisesti.

Vammaisyleissopimuksen 14 artiklan tulkinta täsmentyy edelleen muun muassa vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean tulkintakäytännössä.

Edellä selostetun valossa ehdotetussa 32 §:n 1 momentissa ja 3 a luvussa määritellyt henkilön vapauden rajoittamisen perusteet, joihin ei lukeudu vammaisuus, vaikuttaisivat olevan sopusoinnussa vammaisyleissopimuksen kanssa.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää tässä yhteydessä huomiota kuitenkin myös erityisesti siihen, että esityksessä selostetun mukaisesti lainsäädännön valmistelun kuluessa oli esillä kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa. Näistä päädyttiin sosiaali- ja terveysministeriön valmistelussa etenemään tavalla, jossa kehitysvammalakea täydennettäisiin tarvittavin säännöksin (mm. toteuttamisvaihtoehdot, s. 52). Ehdotetun kehitysvammalain 1 §:n mukaan kehitysvammalaissa säädetään erityishuollon antamisesta henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja. Sääntelyn lähtökohtana on siten, että henkilö on kehitysvammainen. Toisin sanoen vapauden rajoittamista koskevien säännösten soveltumisen edellytyksenä on vammaisuus.

Tältä osin ulkoasiainministeriö huomiota siihen, että vammaisten henkilöiden oikeuksien komitea on muun muassa Tanskalle sen ensimmäisen määräaikaisraportin johdosta antamissaan loppupäätelmissä (CRPD/C/DNK/CO/1) ilmaissut huolensa siitä, että Tanskan lainsäädäntö mahdollistaa henkilöiden, joilla on mielenterveyteen liittyvä vamma, tahdosta riippumattoman pakollisen sairaalaan sijoittamisen tai hoidon lääketieteellisessä laitoksessa, mikäli henkilön katsotaan olevan vaaraksi itselleen tai toiselle. Tässä on komitean näkemyksen mukaan kyse henkilön vapauden ja turvallisuuden riistämisestä vammaisuuden perusteella yleissopimuksen 14 artiklan vastaisesti. Komitea suositti Tanskalle, että se ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, mukaan lukien lainsäädännön muuttaminen varmistaakseen sen, että vammaiset henkilöt voivat nauttia oikeutta vapauteen ja turvallisuuteen. Komitea suositti myös, että Tanska varmistaa, ettei ketään pidetä laitoksessa vammaisuuden perusteella.

Myös muun muassa Ruotsille sen ensimmäisen määräaikaisraportin johdosta antamissaan loppupäätelmissä (CRPD/C/SWE/CO/1) komitea ilmaisi huolensa siitä, että Ruotsin lainsäädäntö mahdollistaa henkilön sulkemisen tahdostaan riippumatta lääketieteelliseen laitokseen, mikäli henkilöllä on psykososiaalinen vamma ja mikäli henkilön voidaan katsoa olevan vaaraksi itselleen tai muille. Komitea ilmaisi lisäksi huolensa siitä, että lainsäädäntö mahdollistaa pakollisen psykiatrisen hoidon muun muassa lääketieteellisessä laitoksessa. Komitea suositti muun muassa, että Ruotsi ryhtyy kaikkiin välittömiin ja tarpeellisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin ja oikeudellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, ettei ketään pidetä lääketieteellisessä laitoksessa tahtonsa vastaisesti vammaisuuden perusteella.

Ulkoasiainministeriö pitääkin tärkeänä, että kehitysvammalainsäädännön muuta uudistamista sekä sosiaalihuollon asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja rajoitustoimenpiteiden käytön edellytyksiä koskevan kokonaisuudistuksen valmistelua jatketaan ensi tilassa edellä mainitun kaltaisten vammaisyleissopimuksen ja muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten soveltamisen kannalta merkityksellisten seikkojen edelleen arvioimiseksi ja kehittämiseksi (muun muassa johdanto, s. 5 ja toteuttamisvaihtoehdot, s. 52).

Muut edellytykset

Esityksen kannalta merkityksellisiä ovat myös vapauden menetykselle vammaisyleissopimuksessa asetetut muut vaatimukset. Artikla edellyttää erityisesti, että mahdollinen vapaudenriisto tapahtuu ”lain mukaisesti” (*in conformity with the law*) ja että vapautensa menettäneille taataan asianmukaiset ihmisoikeuksia koskevat kansainvälisen oikeuden mukaiset takeet.

Tällä voitaneen tarkoittaa ainakin sitä, että vapaudenriiston kohteeksi joutuneille vammaisille henkilöille tulee olla saatavilla kohtuulliset mukautustoimet ja että heidän saatavillaan on samat menettelylliset takeet kuin muillakin henkilöillä heidän muiden ihmisoikeuksien täysimääräiseksi nauttimiseksi (vammaisten henkilöiden komitean antamat raportointiohjeet (CPRD/C/2/3)). Vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean yllä mainittujen ohjeiden mukaan vapauden menettäneellä henkilöllä tulee olla mahdollisuus asianmukaisiin oikeussuojakeinoihin.

Kuten esitysluonnoksestakin ilmenee myös muun muassa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS 18-19/1990; *Euroopan ihmisoikeussopimus*) 5 artikla sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 7/1976; *KP-sopimus*) 9 artikla määrittelevät niin ikään vapaudenmenetyslanteita.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan mukaan keneltäkään ei saa riistää hänen vapauttaan, paitsi erikseen määritellyissä tapauksissa ja lain määräämässä järjestyksessä. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan ja sitä koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vapauden menettämisessä tulee noudattaa lakia ja lain tulee täyttää sille asetetut laatuvaatimukset, joihin kuuluvat vaatimukset lain saatavilla olost ja riittävästä ennakoitavuudesta sen suhteen missä olosuhteissa ja millaisessa menettelyssä henkilön vapauteen voidaan puuttua. Lailla ei välttämättä tarkoiteta laintasoista säädöstä. KP-sopimuksen 9 artiklan mukaan jokaisella on oikeus vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen, eikä keneltäkään saa riistää hänen vapauttaan paitsi laissa säädetyillä perusteilla ja sen määräämässä järjestyksessä.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksiä ja niihin liittyvää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöä on hallituksen esityksessä selostettu jossain määrin laajasti. Ulkoasiainministeriö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan kansallisen lain tulee taata riittävät oikeussuojakeinot ja asiallinen ja oikeudenmukainen päätöksentekomenettely (kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö, s. 40). Ulkoasiainministeriö korostaa lisäksi, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan erikseen määrittelemistä tapauksista nyt käsillä olevassa asiassa sovellettavaksi tullee erityisesti sen 1 kappaleen e-kohta, jonka mukaan henkilöltä voidaan riistää vapaus lain nojalla muun muassa hänen heikon mielenterveytensä vuoksi. Ihmisoike-

ustuomioistuin on katsonut tällä perusteella tapahtuvan vapauden riiston laillisuuden edellyttävän kolmen edellytyksen täytymistä: 1) henkilön on luotettavan lääketieteellisen näytön perusteella katsottava olevan mielen-terveydeltään heikko; 2) mielenterveydellisen ongelman tulee luonteeltaan ja asteeltaan olla sellainen, että se edellyttää vapaudenriiston käsittävää pakkohoitoa; ja 3) vapaudenriisto saa kestää ainoastaan niin kauan kuin tässä kuvatta tila jatkuu (mm. EIT:n suuren jaoston ratkaisu *Stanev. v. Bulgaria*, nro. 36760/06 17.1.2012).

Myös KP-sopimusta valvova ihmisoikeuskomitea on kiinnittänyt KP-sopimuksen 9 artiklaa tulkitessaan huomiota rajoitustoimenpiteiden käyttöä koskevan ratkaisun tekemiseen johtavaan menettelyyn. Komitea totesi muun muassa muun muassa Norjalle sen kuudennen määräaikaisraportin johdosta antamissaan loppupäätelmissä (CCPR/C/NOR/CO/6, 2011) pait-si, että Norjan tulisi ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin psykiatriin potilai-siin kohdistuvan liiallisen voimankäytön ja rajoitustoimenpiteiden käytön lopettamiseksi, myös että Norjan tuli varmistaa, että päätös voimankäytös-tä tai rajoitustoimenpiteiden käyttämisestä tehdään huolellisen ja ammatil-lisen arvioinnin perusteella.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää näin olen erityistä huomiota siihen, että esi-tysluonnoksessa ehdotetut ja sosiaali- ja terveysministeriön perustuslaki-valiokunnan lausunnon (PeV 15/2015 vp) johdosta antamassa vastineessa muokatut säännökset rajoitustoimenpiteiden käyttöä koskevasta päätök-senteosta ja päätöksentekoon johtavista tutkimuksista sekä muutoksenha-usta ovat sopusoinnussa Suomea velvoittavien kansainvälisten ihmisoike-ussopimusten määräysten kanssa.

Lapsen oikeudet

Ulkoasiainministeriö toteaa lopuksi pitävänsä myönteisenä, että esitykses-sä on huomioitu lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991) ja erityisesti sen määräykset lapsen edun ensisijaisesta huomi-oon ottamisesta ja lapsen kuulemisesta. Esityksessä esiintuotujen seikko-jen lisäksi ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota yleissopimusta valvovan lapsen oikeuksien komitean yleiskommenttiin nro 9, joka käsittelee vam-maisia lapsia (CRC/C/GC/9). Komitea käsittelee yleiskommenttissaan muun muassa vammaisten lasten sijoittamista laitoksiin ja lasten osallis-tumista tätä koskeviin menettelyihin todeten muun muassa, että osapuol-ten tulisi entistä enemmän ottaa huomioon vammaisten lasten näkemykset ja helpottaa heidän osallistumista kaikkiin heitä koskeviin asioihin sijoitta-mista koskevan päätöksentekomenettelyn eri vaiheissa samoin kuin siirty-mävaiheessa. Lasta tulisi kuulla koko menettelyn ajan - ennen sitä, sen ai-kana sekä päätöksen täytäntöönpanon jälkeen.

Myös vammaisyleissopimus sisältää erityisen vammaisia lapsia koskevan määräyksen (7 artikla).

Sopimuksen soveltamisala

Vammaisyleissopimuksen 1 artiklan mukaan vammaisiin henkilöihin kuulu-vat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kans-sa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteis-kuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Yleissopimuksen tarkoituksena on ollut kattaa vammaisuuden käsite mahdollisimman laajalti sekä ottaa huomioon mahdolliset yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Tarkoituksena ei ole ollut rajata pois minkäänlaista vammaisuutta yleissopimuksen soveltamisen ulkopuolelle, ellei tästä ole yleissopimuksessa nimenomaisia määräyksiä.

Yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 284/2014 vp) todetaan seuraavasti (s. 23):

”Yleissopimuksen sanamuoto sallii sopimusta tulkittavan siten, että vammaisilla henkilöillä tarkoitetaan muitakin kuin pitkäaikaisesti vammautuneita. Yleissopimuksessa tarkoitettuja vammaisia henkilöitä voivat olla myös henkilöt, joilla on kesoltaan pitkäaikainen toimintarajoite, jonka vaikeusaste voi vaihdella huomattavasti. Sopimuksen piirissä voidaan katsoa olevan muun muassa kehitysvammaiset, mielenterveyskuntoutujat, muistisairaat ja ryhmät, joiden toimintarajoite syntyy neurologisesta toimintarajoitteesta.”

Ulkoasiainministeriö korostaa edelleen, että tarkasteltaessa vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuteen puuttumista koskevaa lainsäädäntöä yleissopimuksen 14 artiklan edellyttämällä tavalla, koko yleissopimuksen soveltamisalalla on merkitystä. Ulkoasiainministeriö pitääkin myös ja erityisesti tämän vuoksi tärkeänä, että sosiaalihuollon asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja rajoitustoimenpiteiden käytön edellytyksiä koskevan lainsäädännön valmistelua jatketaan ensi tilassa vammaisyleissopimuksen soveltamisen edelleen arvioimiseksi ja kehittämiseksi koko sen soveltamisalalla (muun muassa johdanto, s. 4).

Vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen kuuleminen

Lopuksi ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota vammaisten henkilöiden osallistamiseen nyt kyseessä olevan lainsäädännön valmistelussa ja ehdotuksen käsittelyssä. Ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota vammaisyleissopimuksen 4 artiklaan, jonka 3 kohdan mukaan

[I]aadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.